

vrouwenraad
BESLIST FEMINIST

Gendernieuws uit Europa

2021, nr 1

Inhoud

Europese Unie

Vooruitblik op de beleidsagenda in 2021	2
Prioriteiten van het trio-voorzitterschap inzake gendergelijkheid	
Werkagenda van de Europese Commissie	
Prioriteiten voor de samenwerking met de Raad van Europa	
Naar minimumloonbescherming in de EU	7
Wat vooraf ging	
Besluiten van de Europese Raad over minimumlonen	
Voorstel voor een EU Richtlijn over adequate minimumlonen.....	
EU strategie voor de rechten van het slachtoffer	9
Mensenrechten, participatie en welzijn van ouderen	10
Interessante Publicaties	11
Europees Parlement	
Onderzoek naar de levensomstandigheden van alleenstaande ouders in de EU	11
De genderimpact van de COVID-19 crisis en post-crisis.....	12
De meerwaarde van het Verdrag van Istanboel voor de strijd tegen geweld	13
Backlash in Gender Equality and Women's and Girls' Rights	13
Eurostat	
Monitoringrapport over duurzame ontwikkeling in de EU	14
EIGE	
Gendergelijkheid en infrastructuur.....	15
Raad van Europa (COE)	
Ministeriële aanbeveling over seksisme.....	15

Europese Unie

Vooruitblik op de beleidsagenda in 2021

Prioriteiten van het trio-voorzitterschap inzake gendergelijkheid

Begin juli startte een nieuw trio voorzitterschap van de Europese Unie: Duitsland (juli – december 2020), Portugal (januari – juni 2021) en Slovenië (juli – december 2021). Het voorzitterschap publiceerde een gezamenlijke [Verklaring](#) over hun plannen om gendergelijkheid en de rechten van vrouwen in de komende te bevorderen.

Het voorzitterschap wil:

- de kennis en data over de gevolgen van COVID-19 voor gendergelijkheid opvoeren en een genderperspectief opnemen in alle beleid en maatregelen, met aandacht voor geweld en intrafamiliaal geweld, voor economische ongelijkheid, ongelijke verdeling van onbetaalde en betaalde arbeid tussen vrouwen en mannen én voor de genderdimensie van sociaal en economisch herstel;
- vooruitgang boeken in de onderhandelingen over het [Voorstel voor een Richtlijn voor een beter genderevenwicht onder bestuurders van beursgenoteerde bedrijven](#)¹ en over het Voorstel voor bindende maatregelen over loontransparantie;²
- dat overal in de EU hoge standaards over het voorkomen en bestrijden van alle vormen van geweld op vrouwen en meisjes en voor de bescherming van de slachtoffers van gendergebonden geweld gelden en zal met het oog hierop ijveren voor de toetreding van de Unie tot het [Verdrag van Istanboel](#)³ en voor de instelling van een gemeenschappelijk EU telefoonnummer voor hulpverlening bij geweld;
- specifiek actie voeren om genderkloven aan te pakken, waaronder de genderloonkloof, de gendertewerkstellingskloof, de genderpensioenloof en de genderzorgkloof;
- een sterker engagement van de Lidstaten en van de Europese Commissie in de strijd tegen online geweld op vrouwen, waaronder aanzetten tot haat en discriminatie;
- regelmatig debatteren over gendergelijkheid en gendermainstreaming op ministerieel niveau en vraagt om de naam van de EPSCO raad aan te vullen met de term gelijkheid;
- zich inzetten voor gendermainstreaming in alle beleid en in alle programma's, voor een betere beschikbaarheid van naar sekse opgesplitste gegevens en rapporten, voor de systematische uitvoering en monitoring van de [gendergelijkheidsstrategie 2020-2025](#) van de Commissie en voor de actieve uitvoering van de [Europese Pijler van Sociale Rechten](#).

Het *Duits voorzitterschap* focust op genderongelijkheid op de arbeidsmarkt, waaronder ongelijke verdeling van betaalde en onbetaalde (zorg)arbeid tussen vrouwen en mannen als instrument om de genderloonkloof te verkleinen. Een tweede aandachtspunt is de strijd tegen geweld op vrouwen en voorzien van voor alle vrouwen toegankelijke hulpverlening,

¹ Dit voorstel wordt geblokkeerd door enkele lidstaten: zie [EP legislative train](#).

² Het is nog steeds wachten op dit voorstel, dat meermaals aangekondigd werd, maar onder druk van werkgeversverenigingen actueel niet meer opgenomen in is de kalender over wetgeving. Zie ETUC '[Commission goes a year without delivering "100 days" pay transparency promise](#)', 1.12.2020.

³ Verdrag van Istanboel over het voorkomen en bestrijden van geweld op vrouwen en van intrafamiliaal geweld, Raad van Europa, 2011. Zie: www.coe.int/conventionviolence

met bijzonder aandacht voor vrouwen met meervoudige behoeften en voor intersectionele discriminaties.

Activiteitenkalender

- High Level Group Gender Mainstreaming, (14/15.09. 2020).
- Parlementaire zitting over de impact van COVID-19 op gendergelijkheid in de EU, in samenwerking met EIGE, (19.11.2020).⁴
- Informele ontmoeting van de ministers bevoegd voor gendergelijkheid (19/20.11.2020) over de twee prioriteiten van het voorzitterschap: geweld op vrouwen en gendergelijkheid op de arbeidsmarkt (in de context van de COVID-19 pandemie).
- Debat over de mogelijke aanvaarding van besluiten van de [EPSCO Raad van 3 december 2020](#)⁵ over het 'aanpakken van de genderloonkloof: waardering en verdeling van betaalde en onbetaalde (zorg)arbeid.

Het *Portugees voorzitterschap* focust op de gevolgen van de COVID-19 crisis, met als doel een gendergevoelige benadering op te nemen in de herstelprogramma's, zodat reeds geboekte vooruitgang niet teloor gaat. Daarnaast is ook geweld een aandachtspunt. Het voorzitterschap wil de 10de verjaardag van het [Verdrag van Istanboel](#) aangrijpen om een stand van zaken op te maken over de uitvoering van dit verdrag door de Lidstaten en om de toetreding van de EU tot dit verdrag vooruit te helpen.

Activiteitenkalender

- High Level Group on Gender Mainstreaming (januari 2021).
- Een side event van het trio voorzitterschap tijdens de 65ste zitting van de Commissie Status van de Vrouw (maart 2021).
- Voorstelling van het [onderzoek](#) van EIGE over de impact van de COVID-19 crisis op gendergelijkheid en mogelijke aanvaarding van besluiten door de EPSCO Raad over de impact van de COVID-19 crisis op gendergelijkheid.
- Conferentie n.a.v. de tiende verjaardag van het Verdrag van Istanboel (april/mei 2021).

Het *Sloveens voorzitterschap* zal focussen op gendergelijkheid en digitale transformaties op de arbeidsmarkt, artificiële intelligentie (AI) en platformwerk, met aandacht voor segregatie in het onderwijs en op arbeidsmarkt, voor de impact van automatisering en digitalisering op de genderloonkloof, op de werk-leven balans en op de reproductie van genderstereotypen en seksediscriminatie. Cybergeweld op vrouwen en meisjes is eveneens een aandachtspunt.

Activiteitenkalender

- High Level Group Gender Mainstreaming (september 2021)
- Voorstelling van het EIGE onderzoeksrapport over vooruitzichten voor gendergelijkheid op de door AI en platformwerk digitaal getransformeerde arbeidsmarkt
- Debat over mogelijke aanvaarding van besluiten van de EPSCO Raad over gendergelijkheid op de digitaal getransformeerde arbeidsmarkt.
- Ministeriële conferentie over de impact van kwaliteit van werk voor levenskwaliteit (o.v.)

⁴ Zie o.m. '[Covid-19 wave of violence against women shows EU countries still lack proper safeguards](#)'.

⁵ EPSCO is de afkorting van Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs.

- Beleidsdialoog op hoog niveau over nieuwe technologieën en cybergeweld op vrouwen en meisjes

Werkagenda van de Europese Commissie

Bij haar aantreden stelde de Commissie van der Leyen zes [globale beleidsprioriteiten](#) voor de periode 2019-2024 voorop. Het [werkprogramma](#) dat de Commissie begin 2020 voorstelde kwam hiermee overeen. Toen kwam COVID-19 pandemie met in haar zog een gigantische maatschappelijke en economisch crisis die zich overal in de Lidstaten sterk laat voelen.

De Commissie zag zich daarom verplicht om haar werkprogramma aan te passen. Op 27 mei stelde ze haar [aangepast werkprogramma 2020](#)⁶ voor, tegelijk met een [Herstelplan voor Europa](#), 'Next Generation EU', waaraan een budget van 672,5 miljoen Euro voor subsidies en leningen voor het eerste jaar van het herstelbeleid toegekend wordt.⁷

In het aangepaste werkprogramma is de globale structuur van de prioriteiten behouden, maar de focus verschuift naar initiatieven die de Commissie als essentieel of noodzakelijk voor het oplossen van de crisis en het post-herstel van de EU beschouwt: er komen nieuwe, niet voorziene initiatieven, andere initiatieven worden verdaagd naar een latere datum.

In de [staat van de Unie](#) (16 september 2020) richt commissievoorzitter van der Leyen zich tot de voorzitter van het parlement en van de Raad en schetst ze de belangrijke beleidslijnen voor 2021. Deze intentieverklaring vormt het officieel begin van de interinstitutionele dialoog met het Europees parlement en met de Raad.

Op 19 oktober publiceerde de Commissie haar [werkprogramma 2021: een Unie van vitaliteit in een kwetsbare wereld](#)⁸ Het werkprogramma 2021 zet de zes politieke beleidslijnen verder om in concrete doelstellingen en hangt nauw samen met het herstelplan voor Europa.

Onder de plannen voor 2021 bevinden zich enkele initiatieven die van groot en onmiddellijk belang zijn voor gendergelijkheid, de rechten en empowerment van vrouwen zoals:

- het actieplan voor de Europese Pijler van Sociale Rechten,
- de Europese kindgarantie,
- de nieuwe strategie inzake veiligheid en gezondheid op het werk,
- de strategie inzake de rechten van het kind
- het wetgevingsvoorstel ter voorkoming en bestrijding van specifieke vormen van gendergerelateerd geweld.

Prioriteiten voor de samenwerking met de Raad van Europa

De Europese Raad Buitenlandse Zaken nam [besluiten](#) aan over de prioriteiten voor samenwerking met de Raad van Europa in 2021-2022.⁹ De ministers erkennen de Raad van Europa als autoriteit en platform voor dialoog en samenwerking inzake mensenrechten, democratie en de rechtsstaat. Ze stellen een verdere financiële ondersteuning van de Raad

⁶ Aangepast werkprogramma van de Commissie voor 2020, Mededeling COM(2020) 440 final, Brussel 27.5.2020; [EUR-Lex - 52020DC0440](#).

⁷ Het moment van Europa: herstel en voorbereiding voor de volgende generatie, Mededeling COM/2020/456 final, Brussel 27.5.2020; [EUR-Lex - 52020DC0456](#).

⁸ Commissie werkprogramma 2021 - Een Unie van vitaliteit in een fragiele wereld, Mededeling COM(2020) 690 final, Brussels 19.10.2020; [EUR-Lex - 52020DC0690](#).

⁹ Conclusies van de Raad over de prioriteiten van de EU voor samenwerking met de Raad van Europa in de periode 2020-2022, Brussel, 13 juli 2020 (OR. en) [9283/20Inet](#).

van Europa en gezamenlijke programma's in het vooruitzicht en kondigen aan dat ze door beleidsdialogen op hoog niveau en door gerichte samenwerking op vlak van mensenrechten, democratie en de rechtsstaat, het multilateralisme effectief te willen bevorderen.

Mensenrechten

Onder de prioriteiten voor samenwerking inzake de mensenrechten zijn er heel wat die van belang zijn voor gelijke rechten en kansen voor vrouwen en mannen; we noteren o.m.:

- impact van artificiële intelligentie en van nieuwe digitale technologieën voor de mensenrechten, de rechtsstaat en de democratie;
- onderwijs voor digitaal burgerschap;
- bevordering van strikte gegevensbeschermingsnormen (wereldwijd);
- vrijheid van meningsuiting en informatie (online en offline), toegang tot betrouwbare informatie en tot vrije en onafhankelijke media;
- bestrijden van desinformatie en bescherming van de mediavrijheid;
- handhaven en versterken van de bewegingsruimte voor het maatschappelijk middenveld en voor mensenrechtenverdedigers in Europa;
- milieu en mensenrechten o.m. vanuit het perspectief van de EU Green Deal
- bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik én bescherming van minderheden
- strijd tegen discriminatie, haattaal en haatmisdrijven en strijd tegen de mensenhandel.

De ministers bevestigen dat de Europese Unie zal samenwerken met de Raad van Europa om gendergelijkheid en van de rechten, empowerment en participatie van vrouwen te bevorderen op alle domeinen, met inbegrip van de normering ¹⁰ aangaande het bestrijden van intrafamiliaal geweld en van geweld op vrouwen. Ze hernieuwen de toezegging dat de EU zal toetreden tot het [Europees Verdrag van de Rechten van de Mens](#), wat belangrijke gevolgen zal hebben voor de rechten van de EU burgers: de samenhang van de mensenrechtenbescherming zal verbeteren en particulieren zullen beroep kunnen aantekenen bij het Europees Hof van de Rechten van de Mens tegen door de instellingen van de EU genomen maatregelen.

Er zal verder nauw samengewerkt worden inzake de bescherming van de fundamentele sociale en economische rechten, waaronder de rechten van ouderen, kinderen, personen met een handicap en migrerende werknemers. Voor wat betreft werkgelegenheid en sociale zaken wordt verwezen naar het [Europees Sociaal Handvest](#) (1961) van de Raad van Europa en het [herziene Europees Sociaal Handvest](#) (1996) ¹¹ als belangrijke referenties voor de uitvoering van de EU Europese Pijler van Sociale Rechten, waarvoor de Europese Commissie in 2021 een actieplan voor uitvoering zal opstellen.

Democratie

Voor wat betreft het beschermen, bevorderen en versterken van de democratie zal de EU prioritair inzetten op het ondersteunen van een vrij en onafhankelijk maatschappelijk middenveld, van mensenrechtenverdedigers, van onafhankelijke media, van meer transparante democratische processen, van digitale geletterdheid en van inclusie en burgerschapsvorming o.m. door steun voor initiatieven die democratisch burgerschap en

¹⁰ Dit gaat over het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld. Dit 'Verdrag van Istanbul' is door 21 EU-lidstaten geratificeerd, maar enkele Lidstaten blijven zich verzetten tegen de toetreding van de EU tot dit Verdrag.

¹¹ De herziene versie voegt een aantal rechten toe, waaronder het recht op bescherming tegen armoede en sociale uitsluiting, het recht op huisvesting, het recht op bescherming tegen (seksuele) intimidatie op de werkvloer... . Informatie over het handvest vindt u op: <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter>

mensenrechten stimuleren en door het opzetten van een waarnemingscentrum voor geschiedenisonderwijs.

De dialoog en de samenwerking met de Raad van Europa over sterkere participatie en vertegenwoordiging van vrouwen en jongeren in het openbare en politieke leven zal versterkt worden.

De Raad zal zich inzetten voor een betere naleving van de normen en aanbevelingen van de Raad van Europa over verkiezingsprocessen en de democratie en zegt toe nauwer te zullen samenwerken met de [Commissie van Venetië](#), vooral voor wat betreft het externe optreden van de EU.

De rechtsstaat

De inzet voor de handhaving van de rechtsstaat zal opgevoerd worden, zoals voorzien in de [Mededeling van de Commissie](#) over het versterken van de rechtsstaat binnen de Unie¹² en bevestigd in de [nieuwe strategische agenda 2019-2024](#) van de Europese Raad.¹³ Er komt een EU rechtsstatelijkheidsmechanisme met een EU-breed toepassingsgebied en een objectieve jaarlijkse rapportage op basis van een gelijke bevraging van de Lidstaten door de Commissie. In dit verband zal nauwer samengewerkt worden met relevante instellingen van de Raad van Europa, waaronder de [Commissie van Venetië](#),¹⁴ [Greco](#)¹⁵ en de [Commissie voor Efficiëntie in Justitie \(Cepej\)](#),¹⁶ met als doel om capaciteitsopbouw en toepassing van normen ter versterking van de rechtsstaat en corruptiebestrijding te versterken. De samenwerking op gebied van bestrijding van cybercriminaliteit zal voortgezet worden in het kader van het [Verdrag van Boedapest](#) en de daarbij horende protocollen.

Meer informatie

[Verklaring van het trio voorzitterschap over gendergelijkheid](#)

[Briefing. The von der Leyen Commission's six priorities: State of play in autumn 2020](#)

[Werkprogramma 2021 van de Commissie, bijlagen en fact sheet](#)

[Overzicht van de nieuwe initiatieven](#)

[EP briefing: De prioriteiten van Commissie Von der Leyen: Stand van zaken in herfst 2020](#)

[Recovery plan for Europe](#)

[Procedure fiche Europees Parlement](#)

¹² Verdere versterking van de rechtsstaat in de Unie Stand van zaken en mogelijke volgende stappen, COM/2019/163 final; Brussel 3.4.2019; EUR-Lex - 52019DC0163. Versterking van de rechtsstaat binnen de Unie Een blauwdruk voor actie, Mededeling COM/2019/343 final, Brussel 17.7.2019; [EUR-Lex - 52019DC0343](#).

¹³ Europese Raad, [een nieuwe strategische agenda 2019-2024](#), Brussel, 20 juni 2019. Deze 'agenda' verschaft ook een richtsnoer voor de werkprogramma's van de andere EU-instellingen.

¹⁴ Dit is de Europese Commissie voor democratie middels het recht van de Raad van Europa, een adviesorgaan samengesteld uit onafhankelijke deskundigen op vlak van constitutioneel recht. <https://www.coe.int/en/web/human-rights-rule-of-law/venice-commission>

¹⁵ GRECO, Group of States against Corruption, werd in 1999 opgericht door de Raad van Europa om toe te zien op de naleving van de anticorruptie-normen door staten en om staten bij te staan in hun strijd tegen corruptie. <https://www.coe.int/en/web/greco>

¹⁶ CEPEJ is samengesteld uit deskundigen uit alle 47 lidstaten van de Raad van Europa en bereidt instrumenten voor om de efficiëntie en werking van justitie in Europa te verbeteren. <https://www.coe.int/en/web/cepej>

Naar minimumloonbescherming in de EU

Wat vooraf ging

De Europese Commissie heeft slechts beperkte bevoegdheden over lonen. Recente politieke en economische ontwikkelingen zoals stijgende armoede onder werkenden, toenemende instabiliteit van arbeidsmarkt, digitalisering, platformwerk ... in combinatie met groeiende ontevredenheid van de EU burgers over het Europees project in de laatste 10-12 jaar hebben echter geleid tot initiatieven voor een meer sociaal Europa.

In 2017 werd de [Europese Pijler van Sociale Rechten](#) aanvaard, met daarin het principe van adequate minimumlonen (beginsel 6). In de [politieke beleidslijnen van de Commissie van der Leyen \(2019-2024\)](#) wordt een actieplan aangekondigd om de Europese Pijler van Sociale Rechten volledig uit te voeren.

In januari 2020 publiceerde de Commissie een [Mededeling over een sterk sociaal Europa voor rechtvaardige transities](#)¹⁷ Deze bevat een routekaart voor de voorbereiding van het actieplan van de Sociale Pijler en bevestigt dat er een initiatief over minimumlonen op EU-niveau zal komen. Tegelijk lanceerde de Commissie het consultatieproces met de sociale partners over adequate minimumlonen voor werknemers in de EU.

De COVID-19 crisis heeft verder vaart gezet achter dit proces. Deze crisis liet en laat zich bijzonder voelen in sectoren met instabiele en/of laagbetaalde banen die van groot belang bleken voor de samenleving (poetsen, winkels, gezondheid, langdurige (residentiële) zorg...

Besluiten van de Europese Raad over minimumlonen

Op 9 september aanvaardde de Raad [besluiten over betere bescherming van het minimuminkomen](#) om zo armoede en sociale uitsluiting te bestrijden.¹⁸ De ministers lichten toe waarom een minimumloon op EU niveau nodig en gerechtvaardigd is. Ze geven aan dat het aan de Lidstaten toekomt om nationale regels voor de bescherming van het minimuminkomen te aanvaarden, maar stellen dat de Unie wel kan helpen om nog resterende verschillen qua bescherming van het minimuminkomen weg te werken. Ze verwijzen naar de kernprincipes voor een minimuminkomen: universele toegankelijkheid, toereikendheid en bevordering van zelfredzaamheid en naar meerdere relevante besluiten in dit verband.¹⁹

De Raad vraagt de Lidstaten om het minimuminkomensbeschermingsbeleid in overeenstemming te brengen met bestaande aanbevelingen van de EU en de IAO, om te verzekeren dat het minimuminkomen toegankelijk en toereikend is en om hierover te overleggen met de belanghebbenden, waaronder de sociale partners, maatschappelijke organisaties en mensen die in armoede leven. Hij verzoekt om informatie over de kernprincipes (toegang, toereikendheid, bevordering van zelfredzaamheid) en naar sekse uitgesplitste data over het minimuminkomen te verstrekken, met oog op de monitoring en

¹⁷ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's; Een sterk sociaal Europa voor rechtvaardige transities, [COM\(2020\)14](#), Brussel januari 2020.

¹⁸ Raad van de Europese Unie, [Betere bescherming van het minimuminkomen, ter bestrijding van armoede en sociale uitsluiting tijdens de COVID-19-pandemie en erna](#), 11721/1/20 REV 1, (OR EN), Brussel 9 september 2020.

¹⁹ Het gaat o.a. om [Aanbeveling 92/441/EEG](#) van de Raad, [aanbeveling 2008/867/EG](#) van de Commissie, [IAO aanbeveling 202](#) over sociale bescherming, resolutie [P8_TA\(2017\)0403](#) van het Europees Parlement over minimuminkomen als instrument om de armoede te bestrijden ([2016/2270\(INI\)](#)) en naar [Advies SOC/584-EESC-2018](#) van het Europees Economisch en Sociaal Comité (20 februari 2019).

evaluatie van het beleid én als bijdrage tot het EU periodiek verslag over de ontwikkeling van minimuminkomensbescherming.

De ministers wijzen op de rol van het [Europees Semester](#) i.v.m. de monitoring van de minimuminkomensbescherming en ze verzoeken de Lidstaten en de Europese Commissie om de gegevens over werkgelegenheids- en sociale aspecten binnen het Europees Semester te versterken met data over de bescherming van het minimuminkomen en om hierover beleidsaanbevelingen te formuleren, met oog op de lange termijn.

Ze vragen de Commissie om een initiatief te nemen dat de EU regelgeving over minimuminkomensbescherming actualiseert, om in samenwerking met de comités sociale bescherming en werkgelegenheid de EU-benchmarking over minimuminkomensbescherming verder te ontwikkelen en om uitgaand van dit benchmarkkader regelmatig te rapporteren over het gevoerde beleid van de Lidstaten. Dit verslag moet informatie bevatten over toegang, toereikendheid en bevordering van de zelfredzaamheid van het minimuminkomen, over de rol van minimuminkomensbescherming voor de ondersteuning van werkgelegenheid en het bestrijden van armoede en over ongelijkheden qua inkomen en kansen, waaronder genderongelijkheid.

Voorstel voor een EU Richtlijn over adequate minimumlonen

Op 28 oktober 2020 publiceerde de Commissie haar [voorstel voor een EU Richtlijn over adequate minimumlonen](#).²⁰ Dit gaat niet over een uniform EU minimumloon, maar over gelijke spelregels voor minimumloonbescherming in de Lidstaten. In de tekst wordt uitgebreid ingegaan op de motivering, de doelstellingen en de juridische grondslagen van de Richtlijn, op de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid en op de verenigbaarheid van het voorstel met bestaande EU bepalingen, waaronder meerdere beginselen van de Europese Pijler van Sociale Rechten.²¹

Het opzet is om enerzijds bij te dragen tot de gezonde werking van de interne markt door een gelijk spelveld en van opwaartse convergentie tussen de Lidstaten te creëren enerzijds, en om anderzijds voor alle werknemers de werk- en leefomstandigheden verbeteren door dumpinglonen, loonongelijkheid en armoede onder werkenden te verminderen.

Alle werkenden in de EU zouden toegang moeten krijgen tot een adequaat minimumloon, ofwel via collectieve overeenkomsten, ofwel via opgelegde minimumlonen. De Commissie voorziet hiertoe meerdere maatregelen: sommigen daarvan gelden voor alle landen, andere maatregelen gelden enkel voor landen waar het minimumloon wettelijk bepaald is.

Alle Lidstaten moeten collectieve onderhandelingen over de lonen bevorderen en een betere handhaving en beter toezicht op het minimumloon verzekeren. Regeringen moeten verzekeren dat bij overheidsopdrachten of concessieovereenkomsten de bepalingen van de minimuminkomensbescherming gerespecteerd worden, dat er doeltreffende sancties voor inbreuken voorhanden zijn en dat in geval van inbreuken geschillenbeslechting mogelijk is. Ze moeten instrumenten voor monitoring ontwikkelen en jaarlijks rapporteren over de minimumloonbescherming in het kader van het Europees Semester.

Lidstaten waar een wettelijk bepaald minimumloon gangbaar is, moeten de toereikendheid hiervan verbeteren aan de hand van duidelijke, transparante en stabiele criteria. Ze moeten

²⁰ Europese Commissie, [voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende toereikende minimumlonen in de Europese Unie](#), COM(2020) 682 final 2020/0310 (COD), (OR EN), Brussel 28 Oktober 2020.

²¹ Met name: beginsel 6 over lonen, beginsel 8 over sociale dialoog en betrokkenheid van de werknemers, beginsel 2 over gelijkheid van mannen en vrouwen en beginsel 3 over gelijke kansen.

overlegorganen oprichten en verzekeren dat de sociale partners daadwerkelijk betrokken worden bij de vastlegging van het minimumloon. Ze moeten verzekeren dat werknemers daadwerkelijk toegang hebben tot het wettelijk minimumloon: variaties en inhoudingen op het wettelijk minimumloon moeten beperkt worden, controles en inspecties op het terrein moeten versterkt worden, er moeten richtsnoeren zijn voor de handhavingsautoriteiten en de informatie over de wettelijke minimumlonen moet publiek worden gemaakt.

De Richtlijn zal ook gelden voor werknemers in niet-standaard vormen van tewerkstelling, met inbegrip van huishoudelijk personeel, oproepwerkers, occasionele werkers, werknemers die werken op basis van een vouchersysteem, schijnzelfstandigen, platformwerkers, stagiairs en jongeren met een leercontract.²²

Meer informatie

[Europese Pijler van Sociale Rechten](#)

[Political Guidelines for the EU Commission 2019-2024](#)

[The EU directive on fair minimum wages: 'what is not broken, will not be fixed'](#)

[Employment and Social Developments in Europe 2020](#)

[European Parliament, EMPL in focus. The proposed Minimum Wage Directive](#)

[European Resources online](#)

EU strategie voor de rechten van het slachtoffer

Op 24 juni 2020 aanvaardde de Europese Commissie haar eerste [strategie voor de rechten van slachtoffers](#).²³ De strategie moet verzekeren dat slachtoffers van misdrijven hun rechten ten volle kunnen uitoefenen, los van de plaats van misdrijf in de EU.

De strategie stelt vijf prioriteiten voorop:

- betere communicatie met de slachtoffers en hen een veilige omgeving bieden om misdrijven te melden;
- de meest kwetsbare slachtoffers beter ondersteunen en beschermen;
- de toegang van slachtoffers tot schadevergoeding vergemakkelijken;
- samenwerking en coördinatie tussen betrokkenen bij slachtofferrechten versterken;
- de internationale dimensie van slachtofferrechten versterken.

De Commissie zal hiertoe o.m. campagne voeren over rechten van slachtoffers, een EU platform voor de rechten van slachtoffers opzetten, een coördinator voor slachtofferrechten²⁴ aanstellen om te waken over de samenhang van het beleid en gespecialiseerde steun en bescherming voor slachtoffers met specifieke behoeften promoten.

²² Sindsdien vloeide al heel wat inkt over dit voorstel. Voor sommigen gaat het niet ver genoeg, anderen vinden het dan weer te verregaand. Het voorstel stuit vooral op weerstand, niet, van sommige Lidstaten en werkgeversorganisaties. De bal ligt nu in het kamp van het Parlement en de Raad.

²³ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, EU-strategie inzake de rechten van slachtoffers (2020-2025); COM/2020/258 final; EUR-Lex: 52020DC0258.

²⁴ In september 2020 werd Katarzyna Janicka-Pawlowska aangesteld als coördinator van de Commissie voor de rechten van slachtoffers.

De Commissie zal verder blijven toezien op de uitvoering van de EU-regels, waaronder de bepalingen van de [Richtlijn slachtofferrechten](#)²⁵ en nadenken over de invoering van minimumnormen voor de fysieke bescherming van slachtoffers. De [EU-wetgeving inzake schadeloosstelling](#)²⁶ en het [kaderbesluit inzake wederzijdse erkenning van geldelijke sancties](#)²⁷ zullen geëvalueerd worden. Tegen 2022 zal de Commissie maatregelen voorstellen om dit kader aan te vullen.

De Lidstaten moeten nationale strategieën voor slachtofferrechten aannemen, waaronder de inrichting van gespecialiseerde hulpdiensten voor de meest kwetsbare slachtoffers zoals opvanghuizen voor kinderen, gezinnen en LGBT+.

Op internationaal niveau voorziet de strategie samenwerking van de EU en de Lidstaten met de Verenigde Naties en met de Raad van Europa om de rechten van slachtoffers te bevorderen en samenwerking met de partnerlanden. Het [Actieplan inzake mensenrechten en democratie](#)²⁸ biedt hiervoor het beleidskader.

Meer informatie

[Protecting victims' rights in the EU](#)

[Victims' rights in the EU](#)

[Rapport van de EU Commissie over de uitvoering van de Richtlijn slachtofferrechten](#)²⁹

[Legislative train schedule](#)

Mensenrechten, participatie en welzijn van ouderen

Op 9 oktober aanvaardde de Raad [besluiten](#) over de mensenrechten, participatie en welzijn van ouderen in het tijdperk van digitalisering.³⁰ De Raad stelt dat ouderenbeleid moet uitgaan van een rechtenbenadering en verwijst o.a. naar het [Handvest van de grondrechten van de Europese Unie](#) en de [Europese Pijler van Sociale Rechten](#), naar internationale mensenrechtenverdragen en naar politieke engagementen zoals het VN [Actieplan van Madrid over ouder worden](#) (2002) en eerdere besluiten van de Raad over [de economie van het welzijn](#) (2019) en over [demografische uitdagingen](#) (2020).

De Raad verzoekt de Lidstaten en de Commissie om in alle beleid een leeftijd-inclusief beleid te voeren dat uitgaat van rechten en participatie en dat alle ouderen adequate sociale bescherming biedt, met speciale aandacht voor bijzonder kwetsbare groepen, rekening

²⁵ Richtlijn 2012/29/EU Van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ; EUR-Lex – document 32012L0029

²⁶ Richtlijn 2004/80/EG van de Raad van 29 april 2004 betreffende de schadeloosstelling van slachtoffers van misdrijven; EUR-Lex - 32004L0080.

²⁷ Kaderbesluit 2005/214/JBZ van de Raad van 24 februari 2005 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op geldelijke sancties; EUR-Lex - 32005F0214.

²⁸ EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024; zie: Hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid; GEZAMENLIJKE MEDEDELING aan het Europees Parlement en de Raad en BIJLAGE bij de gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement en de Raad, JOIN(2020) 5 final; Brussel, 25.3.2020.

²⁹ Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the implementation of Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, a19 nd replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA; COM/2020/188 final; EUR-Lex - 52020DC0188 – EN.

³⁰ Raad van de Europese Unie, [Mensenrechten, participatie en het welzijn van ouderen in het tijdperk van digitalisering - Conclusies van de Raad](#), 11717/2/20 REV 2 SOC 607, ([OR EN](#)), Brussel 9 oktober 2020.

houdend met het levenscyclusperspectief en met verschillen tussen mannen en vrouwen en tussen ouderen onderling.

Generatiekloven moeten aangepakt worden en de sociale inclusie van ouderen moet versterkt worden door positieve beeldvorming over ouderen en ouder worden, door steun voor initiatieven van levenslang leren en voor de ontwikkeling van technologische, digitale en andere vaardigheden en door te verzekeren dat m.n. oudere vrouwen actief betrokken worden bij deze ontwikkelingen en bij alle besluitvormingsprocessen die van invloed zijn op hun leven.

Er moet verzekerd worden dat digitalisering een inclusief proces is dat ouderen in staat stelt om hun onafhankelijkheid, welzijn en levenskwaliteit te handhaven en te verbeteren, dat de toegang tot diensten op vlak van gezondheidszorg, sociale zorg en langdurige zorg te verhoogd (met behoud van niet-digitale dienstverlening) en dat de deelname van ouderen aan het sociale, economische en culturele leven te faciliteert

De Commissie wordt verzocht om in haar Groenboek over vergrijzing (2021) en in het Actieplan voor de uitvoering van de Europese Pijler van Sociale Rechten (2021) een apart hoofdstuk over ouderen op te nemen, met bijzondere aandacht voor hun rechten, hun autonomie en participatie aan de samenleving, waarbij rekening gehouden wordt met gendergelijkheid en er specifieke aandacht is voor oudere vrouwen.

Meer informatie

[Verslag over de gevolgen van demografische veranderingen](#)

[De gevolgen van demografische veranderingen in Europa](#)

[Europese Pijler van Sociale Rechten](#)

[Roadmap Social Europe: de weg van Von Der Leyen naar een sociaal Europa](#) (VLEVA)

Interessante Publicaties

Europees Parlement

Onderzoek naar de levensomstandigheden van alleenstaande ouders in de EU

Het aantal en aandeel eenoudergezinnen in de EU blijft toenemen. Alleenstaand ouderschap is sterk genderbepaald. Veelal staat een vrouw aan het hoofd van dit type gezin: in 2019 stond in 11% van de eenoudergezinnen een vrouw aan het hoofd, in 3% was dit een man. Het [onderzoek](#)³¹ beschrijft de trends in de levensomstandigheden voor alleenstaande ouders in de Europese Unie. De studie gaat uit van een literatuurstudie, aangevuld met officiële statistieken en een analyse van bestaande indicatoren (EUROSTAT, OESO, SPIN databank) en van het sociaal beleid. Ontwikkelingen en beleidsvormen in de Europese Unie worden kritisch getoetst op hun effectiviteit voor het verbeteren van de levensomstandigheden van eenoudergezinnen. Daarnaast worden ook het eenouderbeleid in IJsland en Noorwegen beschreven om zo meer goede beleidspraktijken te kunnen belichten.

Na een beknopte schets van de levensomstandigheden van eenoudergezinnen worden de verklarende factoren voor het welzijn van alleenstaande ouders bekeken: individueel en op niveau van de arbeidsmarkt en het politiek beleid: alimentatie, kinderbijlagen, kinderopvang, kleuteronderwijs, waardige lonen, ouderschapsverlof, inkomensbescherming... worden tegen

³¹ Rense NIEUWENHUIS, [The situation of single parents in the EU](#), Study requested by the FEMM Committee, STUD/2020/659870/IPOL, © European Union, November 2020

het licht gehouden. Vervolgens worden de trends in tewerkstelling en in armoede- onderwerkenden geschetst en wordt ingegaan op de vraag: hoe het mogelijk is dat het aandeel inkomensarmoede niet afgenomen is, hoewel de tewerkstelling van alleenstaande ouders gestegen is.

In de hoofdstukken 4 en 5 en 6 wordt een overzicht gegeven van specifieke en algemene beleidsmaatregelen om eenoudergezinnen te steunen en worden de eerste vaststellingen van de mogelijke impact van de COVID-19 pandemie op alleenstaande ouders belicht. De onderzoekers zien drie mogelijke risicofactoren: sluiten van scholen weegt extra zwaar voor eenoudergezinnen, vele alleenstaande ouders werken in sectoren die bijzonder getroffen zijn door de crisis en waar inkomensverlies moeilijker gecompenseerd kan worden en indien de crisis gevolgd wordt door besparingen, zal dit alleenstaande ouders zwaarder treffen.

Hoofdstuk 7 beschrijft de Europese beleidscontext en plaatst enkele kritische noten bij het beleid, waaronder de noodzaak om gendergelijkheid ernstig te nemen en om het minimuminkomen beter te beschermen. Men moet axioma's zoals 'de bevordering van de tewerkstelling vermindert de armoede' in vraag durven stellen en 'heilige huisjes' van het globaal economisch en financieel beleid van de EU kritisch evalueren. Door een strikt begrotings- en besparingsbeleid op te leggen aan de Lidstaten is de ongelijkheid gegroeid: Lidstaten hadden minder middelen om te investeren in de welzijnseconomie en in de ondersteuning van alleenstaande ouders.³²

Een betere monitoring, instrumenten zoals het [Sociaal Investeringspakket](#), de [Europese Pijler van Sociale Rechten](#), de [Richtlijn combinatie werk-leven](#) en maatregelen voor het bevorderen van gendergelijkheid kan dit een directe positieve impact hebben voor alleenstaande ouders. Het rapport eindigt met enkele aanbevelingen om de levensomstandigheden van alleenstaande ouders op korte en lange termijn te verbeteren.

De genderimpact van de COVID-19 crisis en post-crisis

De COVID-19 pandemie heeft een andere impact op vrouwen en mannen. Er sterven meer mannen, maar vrouwen ervaren de zwaarste sociale en economische impact. Dit [Onderzoek](#)³³ bekijkt de belangrijkste gevolgen van de COVID-19 pandemie vanuit intersectioneel genderperspectief.

De studie belicht vaststellingen zoals het gebrek aan naar sekse opgesplitste gegevens, de rol van gezondheidswerkers en van zorgverstrekkers, intrafamiliaal geweld, de impact van quarantaine op economische sectoren waar heel wat vrouwen actief zijn, de bijkomende werklust voor vrouwen, toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid (kraamzorg, anticonceptie, abortus...). Daarnaast wordt ook een inschatting gemaakt van mogelijke effecten voor gendergelijkheid en rechten van vrouwen op lange termijn.

In antwoord op deze uitdagingen worden aanbevelingen voor het beleid geformuleerd, waaronder:

- verzeker dat vrouwen die in de gezondheidssector werken voldoende beschermd zijn en toegang hebben tot beschermend materiaal, tot financiële en persoonlijke veiligheid;
- investeer in de zorgeconomie als instrument voor tewerkstelling en essentiële dienstverlening;
- zorg voor meer middelen om intrafamiliaal geweld te rapporteren en voor voldoende en veilige opvang voor vrouwen die hun huis willen verlaten;

³² Naar sociale investering voor groei en cohesie – inclusief de uitvoering van het Europees Sociaal Fonds 2014-2020, Mededeling COM/2013/083 final, [EUR-Lex - 52013DC0083](#).

³³ Clare Wenham, [The gendered impact of the Covid-19 crisis and post-crisis period](#). Study requested by the FEMM Committee, STUD/2020/658227/IPOL, European Union, September 2020.

- verzeker de toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid door via apotheken en supermarkten gratis anticonceptiva te verdelen;
- maak van kinderopvang een prioriteit in de post-corona periode.

De meerwaarde van het Verdrag van Istanboel voor de strijd tegen geweld

Het [Verdrag van Istanboel](#) (2011) houdt rekening met de genderdimensie van geweld. In het verdrag worden de structurele aard van geweld op vrouwen en het feit dat vrouwen disproportioneel slachtoffer zijn van geweld erkend (zonder uit te sluiten dat ook mannen slachtoffer kunnen zijn van geweld). Om geweld te bestrijden wordt uitgegaan van vier pijlers: een samenhangend beleid, voorkomen van geweld, bescherming van de slachtoffers en vervolging van de daders.

In de [studie](#) ³⁴ wordt onderzocht hoe het verdrag uitgevoerd wordt in de 27 EU Lidstaten (+ Turkije) en welke de meerwaarde is van het verdrag voor de strijd tegen geweld. Argumenten tegen de ratificatie van het verdrag worden geanalyseerd en er is aandacht voor de impact van de COVID-19 pandemie op geweld op vrouwen en op intrafamiliaal geweld. Voor ieder land wordt een overzicht gegeven van de wetgeving en van de ondersteunende diensten, met telkens een verwijzing naar relevante bepalingen uit het verdrag en naar nationale gegevens. Voor de dataverzameling werd verder ook beroep gedaan op een online stakeholder consultatie (vooral m.b.t. COVID-19) en op een literatuurstudie.

In de studie zijn meerdere aanbevelingen opgenomen, waaronder vijf globale aanbevelingen om geweld op vrouwen structureel en significant te verminderen: de aanvaarding van een wettelijk kader dat de volledige en intersectionele en gendergevoelige uitvoering van alle bepalingen van het verdrag verzekert, adequate preventie, bescherming en adequate diensten, promotie van gendergelijkheid, onderwijs en sensibilisering over de verschillende vormen van geweld en over genderstereotypen.

Backlash in Gender Equality and Women's and Girls' Rights

Dit [onderzoek](#) documenteert op welke domeinen en op welke wijze er een verhoogd risico of daadwerkelijke achteruitgang gekomen is inzake gendergelijkheid en de mensenrechten van vrouwen en meisjes. De situatie wordt onderzocht voor zes landen uit de EU: Oostenrijk, Hongarije, Italië, Polen, Roemenië en Slowakije.

Het onderzoek schetst voor elk land in grote lijnen het wetgevend en institutioneel kader voor gendergelijkheid en vrouwenrechten en beschrijft vervolgens de domeinen en kwesties die het meest getroffen blijken te zijn door achteruitgang of door negatieve ontwikkelingen. Ook gemiste kansen en nieuwe problemen voor vrouwenrechten worden beschreven.

Het laatste decennium is de weerstand tegen gendergelijkheid en vrouwenrechten in meerdere landen zichtbaar toegenomen. De [Gendergelijkheidsindex](#) toont dat er binnen de EU slechts marginale vooruitgang werd geboekt en dat bepaalde ongelijkheden tussen vrouwen en mannen hardnekkig blijven voortbestaan. In de laatste jaren kon ook een achteruitgang worden vastgesteld. De achteruitgang heeft zowel te maken met verminderde bescherming van de rechten van vrouwen en meisjes als met verminderde toegang tot rechten.

De belangrijkste domeinen van achteruitgang zijn dezelfde in de onderzochte landen, namelijk: instellingen en beleidskader voor gendergelijkheid, de beleidsdomeinen onderwijs,

³⁴ Meerdere auteurs, [Tackling violence against women and domestic violence in Europe – The added value of the Istanbul Convention and remaining challenges](#), Study requested by the FEMM Committee, STUD/2020/658648/IPOL, European Union, October 2020

seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en voorkomen van geweld tegen vrouwen en verminderde handelingsruimte voor vrouwenrechtenorganisaties. Toch zijn er ook verschillen tussen de landen: verschillen naar omvang, intensiteit en impact van de achteruitgang. In sommige gevallen manifesteerde de achteruitgang zich vooral retorisch, in andere landen werden concrete maatregelen en initiatieven genomen die rechten van vrouwen ondermijnen.

De achteruitgang hangt in belangrijke mate samen met een versterkte campagne tegen de zogenaamde genderideologie. De eerste berichten over de verkeerde interpretatie van het woord 'gender' en over het concept 'genderideologie' als ondermijnd voor de familie en de cultuur, choqueeerde en verraste feministen, genderexperten en ambtenaren die al jarenlang actief zijn op het vlak van gendermainstreaming. Vooral omdat beweerd werd dat zij de belangrijkste propagandisten waren van deze ideologie.

Eurostat

Monitoringrapport over duurzame ontwikkeling in de EU

De VN Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling met daarin 17 Doelstellingen voor Duurzame Ontwikkeling (SDG's) is een motor voor het EU beleid. Eurostat publiceerde recent een vierde monitoringrapport over de vooruitgang die in de EU geboekt werd m.b.t. het behalen van de SDG's.³⁵ Er is naast een [uitgebreid rapport](#) ook een [lightversie](#). De lightversie presenteert de resultaten op beknopte en visuele wijze. In de uitgebreide brochure worden de trends in detail beschreven en wordt ook de gebruikte methodologie toegelicht.

Het rapport is opgebouwd rond de Europese SDG set van indicatoren die in samenwerking met diverse stakeholders ontwikkeld werden. De set bestaat uit een 100-tal indicatoren die relevant zijn voor de SDG's én vanuit EU perspectief. Het rapport geeft ook de trends aan over het behalen van de SDG's op korte termijn (5 jaar) en – indien voldoende gegevens beschikbaar zijn – op lange termijn (15 jaar).

Nieuw is het online digitale scorebord '[SDGs & me](#)'. Dit geeft voor elke SDG een beknopte toelichting, laat toe om voor elke SDG snel een stand van zaken te krijgen en om deze te vergelijken met de situatie in andere EU Lidstaten. De resultaten worden voor de 100 EU indicatoren visueel voorgesteld.

Een snelle blik op het dashboard leert dat voor SDG 5 (gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes) zes indicatoren opgevolgd worden:

- het % vrouwen en mannen van 30-34 jaar met een diploma hoger onderwijs;
- het % van de tewerkstellingsgraad v/m van recent afgestudeerden met minstens een diploma hoger secundair onderwijs;
- de genderloonkloof in %;
- de gendertewerkstellingskloof van vrouwen en mannen in de leeftijdscategorie van 20 tot 60 jaar in %;
- % vrouwen en mannen in de leeftijdscategorie van 20 tot 60 jaar die niet actief zijn op de arbeidsmarkt omwille van zorgverantwoordelijkheden;
- het % vrouwen in leidinggevende posities, als leden van de raden van bestuur.

Voor alle indicatoren wordt ook de trend weergegeven. Klik [hier](#) voor info over SDG5 in België.

Meer informatie

[Eurostat, Sustainable development goals, overview](#)

35 Eurostat, [Monitoring report on progress towards the SDGS in an EU context — 2020 edition](#), European Commission. Digital Object Identifier (DOI): 10.2785/555257.

[Eurostat, Sustainable development indicators, latest publications](#)

EIGE

Gendergelijkheid en infrastructuur

Publieke diensten (transport, diensten voor zorg en gezondheid, groene ruimte...) zijn van groot belang voor het welzijn van de burgers. De publieke diensteninfrastructuur ondersteunt het dagelijks leven en is essentieel voor het functioneren van de samenleving. Deze infrastructuur levert diensten die tegemoet komen aan verschillende behoeften van vrouwen en mannen en draagt bij tot gelijke kansen voor iedereen.

In 2015-2016 voerde het Europees Instituut voor Gendergelijkheid (EIGE) een beperkt terreinonderzoek in de EU Lidstaten over de voordelen van een genderbewuste diensteninfrastructuur. De bedoeling was om directe informatie te bekomen over het belang van bestaande infrastructuurdiensten voor alledaagse activiteiten en over het welbevinden dat de publieke infrastructuur verschaft.

Opzet was om de kenniskloof te dichten en om een instrument aan te bieden dat toelaat om de behoeften van mensen beter te begrijpen om zo te komen tot een meer efficiënte en evenwichtige planning en besteding van publieke middelen.

EIGE vroeg bevroeg 5.378 mannen en vrouwen in de EU over 9 diensten die betrekking hadden op 7 dagelijkse activiteiten. ³⁶Alle respondenten, los van het feit of ze gebruik maakten van een infrastructuur of niet, werd gevraagd om op een schaal van 1 tot 10 het belang van de bestaande diensten voor het leven alle dag in te schatten. Herfst 2020 publiceerde EIGE de resultaten van dit onderzoek en enkele specifieke nota's over gender en infrastructuur op basis hiervan.

Meer informatie

[Benefits of gender equality through infrastructure provision: an EU-wide survey](#)

[Gender equality and care infrastructures](#)

[Gender equality and urban mobility](#)

[Gender equality and health infrastructure](#)

[Gender and security](#)

Raad van Europa (COE)

Ministeriële aanbeveling over seksisme

Op 27 maart 2019 aanvaardde het ministerieel comité van de Raad van Europa aanbeveling [CM/Rec\(2019\)1 over het voorkomen en bestrijden van seksisme](#). ³⁷ De aanbeveling bouwt verder op meerdere internationale verplichtingen en engagementen i.v.m. vrouwenrechten,

³⁶ Crèches (0+3j), voorschoolse opvang (3+ tot schoolleeftijd), diensten voor gezondheid en medische centra, zorg voor oudere personen, zorg voor personen met een langdurige zorgbehoefte, openbaar vervoer, voetpaden, parken, straatverlichting.

³⁷ De vertegenwoordiger van de Russische Federatie behield voor zijn regering het recht voor om deze aanbeveling al dan niet te aanvaarden, vooral omwille van het woord gender in alinea 3, met als verantwoording dat in de Russische wetgeving het begrip 'gender' niet voorkomt samen met het gegeven dat er geen universeel aanvaarde definitie van de term bestaat. Zie voetnoot 1 in de aanbeveling [CM/Rec\(2019\)](#).

waaronder: het Verdrag van de Raad van Europa over het voorkomen en bestrijden van geweld op vrouwen en huiselijk geweld,³⁸ meerdere relevante resoluties en aanbevelingen van de Raad van Europa en Algemene Aanbeveling 28 bij het Vrouwenrechtenverdrag over de belangrijkste verplichtingen van staten onder artikel 2 van het verdrag.³⁹

De ministers stellen vast dat seksisme wortelt in historisch ongelijke machtsverhoudingen tussen vrouwen en mannen (wat gepaard gaat met discriminatie en beperkte rechten voor vrouwen) en dat dit seksisme versterkt wordt door genderstereotypen, waardoor inclusie, volledig genot van vrijheden en rechten en gendergelijkheid voor in het bijzonder vrouwen en meisjes belemmerd worden. De ministers stellen verder vast dat er een verband is tussen seksisme en geweld op vrouwen en meisjes en ze wijzen erop dat technologische innovatie zoals internet en sociale media nieuwe uitdagingen met zich meebrengen .

De aanbeveling omschrijft wat onder seksisme moet worden verstaan, namelijk: gedrag dat vertrekt vanuit een opvatting van minderwaardigheid van een persoon of van een groep personen op basis van hun geslacht, en dat zich voordoet in publieke of privésfeer, online of offline, met als bedoeling en/of gevolg dat ofwel:

- i. de inherente waardigheid of rechten van een persoon of groep geschonden worden;
- ii. ii. fysieke, seksuele, psychologische of socio-economische schade of pijn berokkend wordt aan een persoon of groep;
- iii. iii. een intimiderende, vijandige, denigrerende, vernederende of beledigende omgeving gecreëerd wordt;
- iv. iv. er een obstakel gecreëerd wordt voor de autonomie en volledige realisatie van de mensenrechten van een persoon of groep;
- v. v. genderstereotypen behouden en versterkt worden.

Voor het eerst is er nu een internationaal aanvaarde definitie van seksisme en seksistisch gedrag, gekoppeld aan een set richtlijnen en aanbevelingen voor de Lidstaten van de Raad van Europa om seksisme aan te pakken. Lidstaten moeten zowel algemene als specifieke beleidsmaatregelen nemen om seksisme te voorkomen én te bestrijden, hiertoe gepaste wetgeving, beleid en programma's ontwikkelen én samenwerken met relevante stakeholders. Ze moeten toezien op de vooruitgang in de strijd tegen seksisme en hierover regelmatig rapporteren aan de Raad. Tenslotte moeten ze de tekst van de aanbeveling vertalen en verspreiden naar relevante overheden en stakeholders.

Op de website van de Raad van Europa loopt ook een [campagne](#) (met filmclip, quiz en korte boodschappen) om meer bekendheid te geven deze aanbeveling. De [Nederlandstalige versie](#) van deze campagne en extra materiaal, met specifieke gegevens over seksisme in Vlaanderen vindt u op de website van de Vrouwenraad.

³⁸ Zie <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/>.

³⁹ CEDAW/C/GC/28 (2010), The Core Obligations of States Parties under Article 2 of the [Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women](#).